

УДК 336.148

В. Ф. Піхоцький

кандидат економічних наук, доцент,
Заслужений економіст України,
начальник територіального управління Рахункової палати України по
Львівській, Волинській, Рівненській, Тернопільській,
Івано-Франківській та Закарпатській областях, Україна
ltu@ac-rada.gov.ua

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Анотація. У статті розглянуто питання щодо створення єдиної системи державного фінансового контролю (ЄСДФК), яка дасть змогу уніфікувати та узгодити контроль за державними фінансами. Автором визначено, що єдина система повинна містити певні складові: цілісність інститутів контролю, регламентовані відносини між ними і органами державної влади, встановлення відповідної ієрархії державних контролюючих органів, сукупність об'єктів контролю, підконтрольних суб'єктів та інструментів контролю, права й обов'язки суб'єктів контролю і підконтрольних об'єктів, їх відповідальність. Обґрунтовано, що основне призначення концепції ЄСДФК – бути теоретичною та методологічною базою для системного вирішення проблем державного фінансового контролю, формування вимог до законодавчої бази і державної політики у сфері фінансового контролю у цілому.

Ключові слова: єдина система державного фінансового контролю; державне управління; фінансові відносини.

Volodymyr Pikhotskyi

PhD (Economics), Associate Professor, Honored Economist of Ukraine, Head of Territorial Administration of the Accounting Chamber of Ukraine for Lviv, Volyn, Rivne, Ternopil, Ivano-Frankivsk and Zakarpattia regions, Ukraine
2 Linkoln Str., Lviv, 79068, Ukraine

ORGANIZATIONAL AND JURIDICAL PRINCIPLES OF STATE FINANCIAL CONTROL INTEGRATED SYSTEM CREATING

Abstract. The author examines the essence of the issue of an integrated system of state financial control (SFC) creation, leading to standardization and consistency control of public finances. The author determined that the integrated system must contain certain elements: control the integrity of regulated institutions and the public authorities; appropriate hierarchy of the state regulatory bodies to control objects of controlled entities; control instruments; the rights and obligations of control subjects and controlled objects; their responsibility. Effectiveness and efficiency of the unified system of state financial control depends on successful resolution of the issues concerning its organizational structure building. The relevance of the proposed concept and its main purpose is to be the basis for the state financial control systematic problem solving, to become theoretical and methodological basis for monitoring and shape requirements for the legal framework, to help implement the state policy in the field of financial control. Consideration of proposed measures will support creation of coherent and effective system of financial control.

Keywords: integrated system of state financial control; governance; financial relations.

JEL Classification: E63, E69, G28, H61, H72

В. Ф. Піхоцький

кандидат економічних наук, доцент, Заслуженный экономист Украины,
начальник территориального управления Счетной палаты Украины по Львовской, Волынской, Ровенской,
Тернопольской, Ивано-Франковской и Закарпатской областях, Украина

**ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ СОЗДАНИЯ ЕДИНОЙ СИСТЕМЫ
ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ**

Аннотация. В статье раскрыты вопросы, касающиеся создания единой системы государственного финансового контроля (ЕСГФК), что позволит обеспечить унификацию и согласованность контроля за государственными финансами. Автором определено, что единая система должна содержать такие составляющие: целостность институтов контроля, регламентированные отношения между ними и органами государственной власти, установление соответствующей иерархии государственных контролирующих органов, совокупность объектов контроля, подконтрольных субъектов и инструментов контроля, права и обязанности субъектов контроля и подконтрольных объектов, их ответственность. Обосновано, что основное предназначение концепции ЕСГФК – быть теоретической и методологической базой для системного решения проблем государственного финансового контроля, формирования требований к законодательной базе и государственной политике в сфере финансового контроля в целом.

Ключевые слова: единая система государственного финансового контроля; государственное управление; финансовые отношения.

Постановка проблеми. Державний фінансовий контроль (ДФК) є однією із найважливіших функцій державного управління, значення якої дедалі зростає. Тільки належне використання контролю в управлінні державними фінансовими ресурсами дасть можливість створити необхідні передумови для впровадження в державі ефективної економічної політики, сприятиме успіху адміністративної реформи, що проводиться в державі. Тому розбудова цілісної системи фінансового контролю є важливим кроком у забезпеченні функціонування системи державної влади, а відтак викликає особливе зацікавлення як у теоретичному, так і в практичному аспектах. Крім цього, створення чіткої системи державного фінансового

контролю, визначення місця та ролі органів ДФК у цій системі, загальних принципів і механізмів їхньої організації та функціонування має забезпечити уніфікацію і узгодженість контролю державних фінансів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання державного фінансового контролю недостатньо вивчене й розроблене науковцями. Це пояснюється тим, що протягом минулих років його роль як елемента єдиної системи державного управління припинувалася, і лише кризовий стан економіки держави та державних фінансів змусив привернути увагу до практики здійснення ДФК. Специфічне ставлення до державного фінансового контролю, його недооцінка зумовлені також тим, що він здійснюється

у площині переплетіння державних, регіональних, корпоративних та індивідуальних інтересів [1].

На наш погляд, наукове визначення поняття «система державного фінансового контролю» має базуватися на принципах системного дослідження економічних явищ і виходити з того, що а) «система – це множинність елементів, що знаходяться у відносинах і взаємозв'язках один з одним, яка є певною цілісністю, єдністю» [2]; б) «система – комплекс елементів та їхніх властивостей, взаємодія між якими зумовлює появу якісно нової цілісності» [3]; в) система – це цілісний комплекс взаємопов'язаних елементів, об'єднаних загальною метою і завданнями.

Мета статті – розробити та запропонувати таку систему державного фінансового контролю, яка могла б реагувати на численні проблеми ринкової економіки і державної фінансової політики та охоплювала всі рівні економіки, була цілісною, побудованою на єдиних методологічних та організаційних засадах з урахуванням накопиченого позитивного теоретичного і практичного досвіду формування системи державного фінансового контролю в Україні й розвинутих країнах; запропонувати шляхи підвищення дієвості та ефективності ДФК.

Основні результати дослідження. Система державного фінансового контролю повинна бути єдиною і цілісною, адже її побудову визначають принцип єдності бюджетної системи, єдині законодавчі норми, принципи та вимоги функціонування, чітке розмежування функцій і повноважень органів фінансового контролю, спрямованих на вирішення завдань контролю державних та місцевих фінансів.

За такого підходу на кожному рівні реалізації державного фінансового контролю можуть діяти всі існуючі нині контролюючі органи за умови чіткого визначення їх функцій, а системність зовсім не передбачає жорстку вертикальну структуру. Надмірна монолітність системи не дозволить оперативно реагувати на постійні зміни ринкових відносин [4].

На наш погляд, формування ЄСДФК слід здійснювати з урахуванням як чинної законодавчої і нормативно-правової бази, так і напрацьованих науковцями пропозицій. Ми зокрема вважаємо за доцільне:

1. Формування та зміцнення незалежного фінансового контролю, правових основ його діяльності, структури і організації.
2. Формування єдиної системи ДФК відповідно до мети її створення та цілей, які вона повинна забезпечити.
3. Законодавче визнання Рахункової палати вищим органом державного фінансового контролю з наданням їй повноважень координаційного центру в системі органів фінансового контролю.
4. Розмежування повноважень органів державного фінансового контролю при проведенні контрольно-ревізійної та експертно-аналітичної діяльності.
5. Удосконалення і координацію діяльності існуючих органів державного фінансового контролю в ЄСДФК.

Аналізуючи проблеми, які можуть виникнути у процесі створення і побудови ЄСДФК, потрібно звернути особливу увагу на неврегульованість нормативно-правового забезпечення ДФК, недостатність його наукового, методичного та інформаційного забезпечення, відсутність системного підходу до кадрового, матеріально-технічного і фінансового забезпечення. Однією з причин неприйняття в Україні закону про державний фінансовий контроль є відсутність концепції, у якій було б визначено органи державного фінансового контролю, їхні функції та повноваження.

Отже, єдина система державного фінансового контролю повинна мати такі основні складові: сукупність органів ДФК; взаємовідносини між цими органами і органами державної влади; встановлення ієрархії контролюючих органів; перелік об'єктів контролю; визначення підконтрольних суб'єктів; перелік інструментарію (форми, методи, засоби тощо), які можуть бути застосовані конкретними суб'єктами контролю; права, обов'язки, відповідальність суб'єктів контролю і підконтрольних об'єктів.

Очевидно, що така досить складна структура ЄСДФК потребує упорядкування її складових у певну, чітку вивірену систему, закріплення в законодавчих та інших нормативно-правових актах, що, своєю чергою, унагальнює питання про визначення концептуальних підходів до побудови ЄСДФК.

На думку Голованя М. М., стрижнем концепції створення єдиної системи державного фінансового контролю має стати поділ останнього на парламентський та урядовий [4]. Але, на наш погляд, це доволі спрощений підхід до формування концепції, який не повною мірою розкриває сутність системи.

Заслугує на увагу думка Симоненка В. К., Барановського О. І., Петренка П. С., що «концепція покликана визначити чітку стратегію організації дієвого фінансового контролю за повнотою формування і своєчасністю надходження державних доходів, за законністю використання бюджетних коштів та ефективністю розпорядження державною власністю з обов'язковим встановленням основних принципів і механізмів забезпечення належної взаємодії між усіма органами, які здійснюють державний фінансовий контроль» [5].

Ми вважаємо, що концепція ЄСДФК має стати основою для вирішення актуальних проблем у сфері державного фінансового контролю. Ігнорування концептуальних питань, як свідчить досвід, не є абсолютною перепорою для розв'язання конкретних проблем, але суттєво гальмує прийняття рішень. Якщо вони не базуються на єдиній концепції, то можуть виявитися несистемними, непослідовними або суперечливими.

Важливим моментом для розуміння сутності ЄСДФК є визначення її завдань і цілей, які повинні бути відображені в концепції та слугувати для керівників органів зовнішнього і внутрішнього ДФК підґрунтям при розробці перспективних напрямів їх розвитку.

Створена з урахуванням вищезазначеного концепція єдиної системи ДФК має стати основою для формування раціональної та ефективної системи державного фінансового контролю, здатної гарантувати посилення контролю за бюджетними коштами, у тому числі запобігання фінансовим порушенням у сфері економіки, підвищення ефективності й дієвості діяльності контролюючих органів.

Головна мета побудови єдиної системи ДФК полягає у забезпеченні законності та ефективності фінансової діяльності держави, національної безпеки держави шляхом захисту її фінансових інтересів, недопущення нецільового і незаконного використання державних коштів. Окреслена мета реалізується у ході проведення єдиної державної фінансової, бюджетної, грошової, податкової, валютної та інвестиційної політики.

Концепція створення єдиної системи державного фінансового контролю повинна містити визначення категорії державного фінансового контролю, його принципів, системи, завдань, пріоритетів, основних видів і порядку здійснення. Вважаємо за доцільне встановлення обов'язкового періодичного аудиту для всіх суб'єктів підприємницької діяльності й відповідальності аудиторських фірм і безпосередньо аудиторів за об'єктивність та повноту контролю. Так само доцільно визначити правовий статус аудиторського висновку як документа і сферу його використання.

Безумовно, здійснювати контрольні функції мають як законодавча, так і виконавча гілки влади. Це дасть змогу усунути причини дискусії останніх років щодо визначення головного органу державного фінансового контролю, а також послідовно й концептуально вдосконалити методологічну базу ЄСДФК.

Важливим для вирішення в рамках концепції є питання розробки методології та нормативно-правової бази державного фінансового контролю. Сьогодні в законодавстві фактично відсутнє чітке термінологічне визначення таких понять, як неекономічне, незаконне, неефективне використання бюджетних коштів, неефективне розпорядження державною власністю або несвоєчасне, неповне фінансу-

вання. Логічним є законодавчо прописати ці поняття та окреслити, які з них і в яких випадках повинні застосовуватися, при цьому вони мають бути єдиними на всіх рівнях управління. У концепції потрібно також передбачити створення сучасного інформаційного і матеріально-технічного забезпечення державного фінансового контролю.

Аналіз організаційних змін, що відбулися у сфері державного фінансового контролю за останній період, дозволяє відзначити декілька загальних тенденцій. По-перше, відбувся розподіл та поглиблення контрольних функцій і контрольних повноважень. Це знайшло відображення у створенні спеціальних контролюючих органів; розширенні сфер фінансового контролю, визначені й законодавчому закріпленні форм і методів проведення контрольних заходів, прав та обов'язків сторін. По-друге, державний відомчий і внутрішній фінансовий контроль почали різко скорочуватися та практично перейшли у форму внутрішнього контролю, що здійснюється формально в рамках системи бухгалтерського обліку. Такі зміни у системі контролю, не дивлячись на деякі переваги, багато у чому ослабили ДФК.

Єдина система державного фінансового контролю може бути дієвою і ефективною тільки за умови, що на всіх рівнях управління економікою будуть діяти спеціальні контролюючі органи, здатні не тільки кваліфіковано здійснювати контрольні заходи, а й об'єднати навколо себе інші органи, що мають контрольні повноваження, та забезпечити необхідний розподіл завдань і співпрацю між ними. Тож ефективність і дієвість єдиної системи державного фінансового контролю залежить від успішного вирішення питання щодо побудови її організаційної структури, яка повинна бути оптимальною для теперішніх умов розвитку держави та достатньо мобільною для подальшої модифікації.

У наукових дослідженнях по-різному розкривається зміст організаційної структури системи державного фінансового контролю. Зокрема, на думку Іванової І. М., система державного фінансового контролю в Україні може включати: зовнішній незалежний фінансовий контроль за надходженнями до бюджетів усіх рівнів та витрачанням коштів державного, місцевих бюджетів і трансфертів, який повинен здійснюватися єдиним контрольним органом – Рахунковою палатою та її регіональними представниками; внутрішній фінансовий контроль: у частині контролю за своєчасними і в повному обсязі надходженнями податків, зборів до бюджетів усіх рівнів, який має здійснюватися Державними податковою та митною службами, а також іншими уповноваженими органами влади, у частині витрачання коштів державного бюджету – внутрішніми службами аудиту у складі центральних органів виконавчої влади і аудиторів у бюджетних установах, у частині витрачання коштів місцевих бюджетів та трансфертів із місцевих бюджетів – внутрішніми службами аудиту у складі місцевих органів влади і аудиторів у бюджетних установах, у частині контролю за використанням трансфертів із державного бюджету місцевими бюджетами – уповноваженими представниками Мінфіну України [6].

Єдина система державного фінансового контролю має органічно поєднувати державний зовнішній і внутрішній контроль, що забезпечить координацію діяльності всіх контролюючих органів, сприятиме вдосконаленню правового забезпечення та методичного й аналітичного потенціалу контрольної діяльності [7].

Заслужовує на увагу позиція Мельничука В. Г., який наголошує, що «система дієвого державного фінансового контролю складається із двох однаково важливих частин: внутрішнього (урядового) державного фінансового контролю (Мінфін, Держфінінспекція, Держказначейство, ДПС тощо) та зовнішнього – незалежного державного фінансового контролю та державного аудиту (Рахункова палата)» [8].

Автор поділяє точку зору, згідно з якою, «щоб гармонізувати діючу систему державного фінансового контролю, потрібно чітко розмежувати функції зовнішнього і внутрішнього фінансового контролю та відповідно закрі-

пити це на законодавчому рівні; визначити методи і процедури його здійснення та запровадити їх на практиці» [9].

Зарубіжний досвід організації державного контролю свідчить, що важливою його ланкою в усіх демократичних країнах є орган незалежного фінансового контролю, який формується законодавчою гілкою влади (США, Великобританія, Канада, Швеція, Австрія, Німеччина, Франція, Угорщина). Крім цього, у більшості країн світу діє система контролю органів виконавчої влади, наприклад у США – це система інспекторських служб у федеральних міністерствах і відомствах, Адміністративно-бюджетне управління при Президенті США, у Великобританії – Комітет суспільних рахунків при уряді, у Німеччині – Федеральне фінансове відомство.

Внутрішній контроль зазвичай здійснюють урядові контрольні-ревізійні системи. Це міністерства фінансів у Німеччині, Канаді, Японії, Швеції, Польщі, Угорщині. Міністерства фінансів під назвою Державних казначейств функціонують у США та Великобританії, Міністерство фінансів, економіки і промисловості – у Франції. Є країни, де в системі виконавчої влади функціонує декілька фінансово-контролюючих відомств [10].

Важливо відмітити, що парламентські, президентські та урядові контрольні-ревізійні системи в розвинених країнах функціонують паралельно, але в тісному зв'язку між собою і не втручаються в компетенції один одного.

Практика організації державного фінансового контролю в зарубіжних країнах містить багато раціональних здобутків, які можливо використовувати в Україні. Узагальнивши їх досвід, ми виявили, що організаційна структура державного фінансового контролю у цих країнах має такі складові:

1) вищий орган ДФК, який підпорядковується парламенту та здійснює контроль за надходженням і витрачанням коштів державного бюджету;

2) державні контрольні-ревізійні підрозділи міністерств та відомств, які підпорядковуються як вищому органу державного фінансового контролю, так і відповідному міністерству або відомству та контролюють правильність витрачання державних коштів;

3) податкове відомство, яке наділене повноваженнями контролю за надходженням коштів до державного бюджету [11].

Аналіз організаційної структури ЄСДФК свідчить, що її формування є складним процесом, який потребує вирішення ряду аналітичних та методологічних питань [12] і має передбачати такі етапи:

1. Розробка нормативно-правових актів про єдину систему державного фінансового контролю.

2. Документальне закріплення у відповідних нормативно-правових актах завдань, функцій, прав та відповідальності для кожного контролюючого органу в єдиній системі державного фінансового контролю.

3. Визначення механізму взаємодії контролюючих органів ДФК в єдиній системі.

4. Чітке окреслення мети і основних завдань, задля вирішення яких формується система органів державного фінансового контролю.

З огляду на те, що сьогодні в Україні діє система відносно самостійних органів контролю, створення єдиного вищого органу державного контролю як координаційного та методологічного центру, визначення його місця в організаційній структурі єдиної системи державного контролю, а також відповідного матеріально-технічного, фінансового, інформаційного забезпечення і взаємовідносин з іншими організаційними ланками ДФК є досить важливим питанням, а відтак потребує конституційного та законодавчого закріплення [5, с. 280].

З урахуванням цього нами розроблено власний підхід до формування організаційної структури ЄСДФК, який схематично представлено на рис.

Слід зауважити, що контроль є одночасно завершальною стадією циклу управління і початком його нового циклу. Без цього безперервний цикл «розірветься», що при-

Рис. Організаційна структура єдиної системи державного фінансового контролю
Джерело: Складено автором

зведе до виникнення численних помилок у системі управління. Як показує практика, що, здавалося б, просту істину усвідомили поки що далеко не всі. Нині в Україні створено та функціонує безліч державних органів і служб фінансового контролю. Серед них органи Казначейства, Держфінінспекції, Міністерство фінансів, податкові й митні, контрольні органи головних розпорядників бюджетних коштів, Національний банк України та його територіальні органи, Рахункова палата Автономної Республіки Крим і Рахункова палата України.

Проте треба визнати, що чітке розмежування завдань та повноважень між ними досі відсутнє. Немає також ясності в питанні взаємодії всіх контролюючих органів як між собою, так і з інститутом аудиту, котрий оперує поза системою державного фінансового контролю.

Насторожує й те, що навіть на урядовому рівні бракує належного розуміння місця і ролі Рахункової палати у процесі фінансово-економічного контролю у країні. Як наслідок, лунають пропозиції, приміром, про те, щоб її керівництво призначалося виключно опозицією, без участі парламентської більшості. Мовляв, тільки опозиція може використовувати Рахункову палату як інструмент мотивованого контролю.

Така позиція суперечить не тільки законодавству України, а й принципам функціонування у 117 країнах світу подібних до Рахункової палати інститутів контролю, які входять до Міжнародної (INTOSAI) та Європейської (EUROSAI) організації найвищих органів фінансового контролю. У них давно існує істинно демократичний механізм бюджетного контролю – політично нейтральний, незалежний від групових і корпоративних інтересів та привілеїв.

Доречно, вважаємо, нагадати й про те, що необхідною умовою вступу будь-якої країни до Європейської співдружності є наявність у ній незалежного від державних гілок влади (тим паче від опозиції) державного органу фінансового контролю.

Сьогодні Рахункова палата вже стала невід'ємною складовою державного фінансово-економічного контролю, що має напрацьований досвід, визнання у країні та за її межами. Усе це дає РП підстави не лише для об'єктивної, незалежної, публічної оцінки результатів соціально-економічного розвитку в державі, а й для чіткого визначення шляхів подальшого вдосконалення управління суспільством. Рахункова палата здатна виконувати функції постійно діючого, безупинного державного незалежного контролю над використанням бюджетних коштів і державної власності як основи для економічної безпеки держави та її поступального розвитку.

Висновок. Створення ефективною цілісної системи державного фінансового контролю, безумовно, сприятиме поліпшенню бюджетної дисципліни, зведенню до мінімуму зловживань у бюджетній сфері й використанні державного майна, оптимізації управління державними фінансами і досягненню стандартів демократичних країн щодо прозорості цього процесу. Функціонування ЄСДФК на засадах, запропонованих автором, прискорить інтеграцію України в європейське співтовариство.

Література

1. Головань М. М. ДФК і його реформування / М. М. Головань // Фінанси України. – 2003. – № 9. – С. 135–136.
2. Экономическая энциклопедия. – М.: Экономика, 1999. – С. 726.
3. Экономическая энциклопедия, Т. 3. – К.: Издат. центр Академия, 2005. – С. 361.
4. Городецкий А. Формирование единой системы государственного контроля / А. Городецкий, А. Моргунова // Вопросы экономики. – 2004. – № 1. – С. 51–87.
5. Симоненко В. К. Основи єдиної системи ДФК в Україні (макроекономічний аспект) / В. Симоненко, О. Барановський, П. Петренко. – К.: Знання України, 2006. – 280 с.
6. Іванова І. М. Стан та перспективи розвитку муніципального фінансового контролю / І. М. Іванова // Фінанси України. – 2005. – № 11. – С. 140–147.
7. Симоненко В. К. Чому потрібна єдина державна система фінансово-економічного контролю / В. К. Симоненко // Дзеркало тижня. – 2005. – 25 квітня. – С. 151.
8. Мельничук В. Г. Незалежний державний фінансовий контроль в Україні і досвід зарубіжних країн / В. Г. Мельничук // Фінансовий контроль. – 2002. – № 2 – С. 31–38.
9. Рубан Н. І. Зроблено багато, а слід зробити ще більше / Н. І. Рубан // Фінансовий контроль. – 2006. – № 2(31). – С. 3–4.
10. Ковалюк О. М. Роль контролю у фінансовому механізмі економіки // Фінанси України. – 2002. – № 7. – С. 51–58.
11. Юргелевич С. В. Система державного фінансового контролю / С. В. Юргелевич // Фінанси України. – 2002. – № 4. – С. 137–140.
12. Микитюк І. С. Вдосконалення організаційної структури державного фінансового контролю / І. С. Микитюк // Матеріали науково-практичної конференції «Напрями розвитку фінансової системи України в сучасних умовах», Київ, 23–24 березня 2007 р. – К., 2007. – С. 30–34.

Стаття надійшла до редакції 09.10.2014

References

1. Holovan, M. M. (2003). SFC and its reform. *Finansy Ukrainy (Finances of Ukraine)*, 9, 135-136 (in Ukr.).
2. *Economic Encyclopaedia* (1999). Moscow: Economy (in Russ.).
3. *Economic Encyclopaedia* (2005). Kyiv: Akademia PH (in Ukr.).
4. Horodetskiy, A., & Morhunova, A. (2004). Formation of a unified system of state control. *Problemy ekonomiki (Problems of Economics)*, 1, 51-87 (in Russ.).
5. Symonenko, V., Baranovskyi, O., & Petrenko, P. (2006). *Basics of single SFC in Ukraine (macroeconomic aspects)*. Kyiv: Knowledge of Ukraine (in Ukr.).
6. Ivanova, I. M. (2005). Status and prospects of municipal financial control. *Finansy Ukrainy (Finances of Ukraine)*, 11, 140-147 (in Ukr.).
7. Symonenko, V. K. (2005, April 25). Why is the unified system of state financial-economic control needed? *Dzerkalo Tyzhnia (The Mirror of the Week)*, p. 151.
8. Melnychuk, V. (2002). Independent financial control in Ukraine and experience of foreign countries. *Finansoviy kontrol (Financial Control)*, 2, 31-38 (in Ukr.).
9. Ruban, N. I. (2006). We have done a lot, and should do much more. *Finansoviy kontrol (Financial Control)*, 2(31), 3-4 (in Ukr.).
10. Kovaliuk, O. M. (2002). The role of control in financial mechanism of the economy. *Finansy Ukrainy (Finances of Ukraine)*, 7, 51-58 (in Ukr.).
11. Yurglevych, S. V. (2002). System of state financial control. *Finansoviy kontrol (Financial Control)*, 4, 137-140 (in Ukr.).
12. Mykytiuk, I. S. (2007, March 23-24). Improving the organizational structure of the state financial control. *Paper presented at the Scientific Conference «Directions of Ukraine's financial system development in present conditions»* (pp. 30-34). Kyiv, Ukraine (in Ukr.).

Received 09.10.2014